ĢENERĀLADVOKĀTA L. A. HĒLHUDA [*L. A. GEELHOED*] SECINĀJUMI, sniegti 2006. gada 28. septembrī [1]

I — Ievads

1. Saskaņā ar Vācijas *Bundeserziehungsgeldgesetz* (likums "Par bērna kopšanas pabalsta un atvaļinājuma piešķiršanu", turpmāk tekstā — "*BErzGG*") bērna kopšanas pabalsta piešķiršana ir atkarīga *inter alia* no tā, vai pabalsta saņēmējs dzīvo Vācijā. Tomēr šo sociālo pabalstu piešķir arī pārrobežu darba ņēmējiem, ja viņi ir nodarbināti darbā, kas nav mazsvarīga nodarbošanās. Šajā lietā galvenais strīdus jautājums, ko uzdod *Bundessozialgericht* [Federālā Sociālo lietu tiesa], ir, vai šis nosacījums par mazsvarīgu nodarbošanos, kuras definīcija sniegta valsts tiesībās, ir saderīgs ar Regulas Nr. 1612/68 7. panta 2. punktu [2], kurš garantē vienlīdzīgu attieksmi pret migrējošiem darba ņēmējiem un valsts darba ņēmējiem attiecībā uz tiesībām saņemt sociālās priekšrocības nodarbinātības dalībvalstī [3].

2. Līdztekus šai lietai *Bundessozialgericht* uzdod Tiesai jautājumus par šo pašu dzīvesvietas nosacījumu saistībā ar austrieti, kuras laulātais ir Vācijas civildienesta ierēdnis, kas, mainot savu pastāvīgo dzīvesvietu uz Austriju, turpināja strādāt pie sava darba devēja Vācijā: lieta C-212/05 *Hartmann*. Tā kā mani secinājumi minētajā lietā [4] attiecas arī uz šajā lietā esošajiem jautājumiem, lai izvairītos no liekas atkārtošanās, es savu viedokli paudīšu, atsaucoties uz minēto secinājumu attiecīgajiem punktiem.

1 — Oriģinālvaloda — angļu.

2 — Padomes 1968. gada 15. oktobra Regula (EEK) Nr. 1612/68 par darba ņēmēju brīvu pārvietošanos Kopienā (turpmāk tekstā — "Regula Nr. 1612/68") (OV L 257, 2. lpp.).

3 — Komisija saskaņā ar EKL 226. pantu ir arī uzsākusi tiesvedību pret Vācijas Federatīvo Republiku par pienākumu neizpildi saistībā ar šīm pašām tiesību aktu normām. Skat. lietu C-307/06 Komisija/Vācija.

4 — Arī tiek sniegti šajā datumā.

II — Atbilstošās tiesību normas

A — *Kopienu tiesības*

3. Regulas Nr. 1612/68 7. panta 1. un 2. punkts nosaka:

"1. Darba ņēmējam, kas ir dalībvalsts pilsonis, citā dalībvalstī pilsonības dēļ nedrīkst piemērot citādus darba un nodarbinātības nosacījumus kā minētās valsts darba ņēmējiem, īpaši attiecībā uz atalgojumu, atlaišanu un bezdarba gadījumā — atjaunošanu darbā vai atkārtotu pieņemšanu darbā.

2. Šāds darba ņēmējs bauda tādas pašas sociālās un nodokļu priekšrocības, kā attiecīgās valsts darba ņēmēji."

B — *Valsts tiesības*

4. Saskaņā ar *BErzGG* 1. panta 1. punktu 1994. gada 31. janvāra redakcijā [5] jebkurai personai, kura 1) pastāvīgi dzīvo Vācijā vai kuras parastā dzīvesvieta vieta ir Vācijā, 2) kuras mājsaimniecībā atrodas apgādībā esošs bērns, 3) kura pieskata un audzina šo bērnu un 4) kura nestrādā vai nestrādā pilnu slodzi, ir tiesības saņemt bērna kopšanas pabalstu.

5. *BErzGG* 1. panta 4. punkts noteic šādas tiesības arī Kopienu pilsoņiem un pārrobežu darba ņēmējiem no Vācijas tuvākajām kaimiņvalstīm, ja viņi Vācijā veic darbu, kas nav mazsvarīga nodarbošanās.

6. Saskaņā ar *Sozialgesetzbuch* (Sociālā nodrošinājuma kodekss, turpmāk tekstā — "*SGB*") IV nodaļas 8. panta 1. punkta 1) apakšpunktu 1994. gada 13. jūnija redakcijā [6], kas bija spēkā minētajā laikā, nodarbošanās ir mazsvarīga, ja tā tiek veikta regulāri mazāk nekā 15 stundas nedēļā un ja mēneša atalgojums parasti nepārsniedz 1/7 no mēneša atalgojuma *SGB* IV nodaļas 18. panta izpratnē. Mēneša atalgojums 1997. gadā bija DEM 610 un 1998. gadā — DEM 620.

7. Ievērojot *SGB* III nodaļas 27. panta 2. punktu, personas, kuru nodarbošanās ir

5 — *BGBl.* I, 180. lpp.

6 — *BGBl.* I, 1229. lpp.

mazsvarīga, nav apdrošinātas obligātajā apdrošināšanā pret bezdarbu.

III — Fakti un tiesvedība

8. Hevena [*Geven*] ir Nīderlandes pilsone. Kad 1997. gada 18. decembrī piedzima viņas dēls, viņa dzīvoja Nīderlandē kopā ar savu vīru no Vācijas, kurš arī strādāja Nīderlandē. Pirms viņas dēla dzimšanas līdz grūtniecības un dzemdību aizsardzības perioda sākumam Hevena strādāja vairākās saistītās darba vietās Nīderlandē un Vācijā. Pēc grūtniecības un dzemdību aizsardzības perioda viņa bija nodarbināta tikai Vācijā. Bērna pirmajā dzīves gadā viņas darba laiks bija no 3 līdz 14 stundām nedēļā un nedēļas ienākumi no DEM 40,00 līdz DEM 168,87.

9. Ziemeļreinas-Vestfālenes federālā zeme [*Land Nordrhein Westfalen*] noraidīja prasītājas pieteikumu par bērna kopšanas pabalstu par viņas dēla pirmo dzīves gadu, jo viņas pastāvīgā dzīvesvieta vai parastā dzīvesvieta nebija Vācijas Federatīvajā Republikā un viņai arī nebija darba tiesisko attiecību vismaz 15 stundas nedēļā. Kā personu, kurai ir mazsvarīga nodarbošanās, Regulas Nr. 1408/71 [7] izpratnē viņu arī nevarēja uzskatīt par darba ņēmēju.

10. Hevena nesekmīgi apstrīdēja šo lēmumu vispirms *Sozialgericht Münster* (Minsteres Sociālo lietu tiesa) un vēlāk apelācijas kārtībā *Landessozialgericht Nordrhein-Westfalen* (Ziemeļreinas-Vestfālenes federālās zemes Sociālo lietu tiesa). Pēc tam viņa iesniedza apelācijas sūdzību *Bundessozialgericht*, kura nolēma apturēt tiesvedību un saskaņā ar EKL 234. pantu uzdot Tiesai prejudiciālu jautājumu.

11. *Bundessozialgericht* savā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu norāda, pirmkārt, ka Hevena nevarēja prasīt piešķirt bērna kopšanas pabalstu, pamatojoties uz Regulu Nr. 1408/71. Kā persona, kam ir mazsvarīga nodarbošanās, viņa nebija apdrošināta obligātajā apdrošināšanā pret bezdarbu un tādējādi netiek uzskatīta par darba ņēmēju šīs regulas 1. panta a) punkta ii) apakšpunkta izpratnē un šīs regulas I pielikuma I punkta C sadaļas izpratnē [8]. Valsts tiesa izvērtēja arī, vai viņa varēja pamatot savu prasījumu ar

7 — Padomes 1971. gada 14. jūnija Regula (EEK) Nr. 1408/71 par sociālā nodrošinājuma sistēmu piemērošanu darbiniekiem, pašnodarbinātām personām un viņu ģimenēm, kas pārvietojas Kopienā, ko groza Padomes 1996. gada 2. decembra Regula (EK) Nr. 118/97, kas groza un atjauno Regulu (EEK) Nr. 1408/71 un Regulu (EEK) Nr. 574/72, kurā noteikta kārtība Regulas Nr. 1408/71 īstenošanai (OV L 28, 1. lpp., turpmāk tekstā — "Regula Nr. 1408/71").

8 — Šī tiesību norma ierobežo jēdziena "darba ņēmējs" piemērošanas jomu attiecībā uz Regulas Nr. 1408/71 III sadaļas piemērošanu ģimenes pabalstu piešķiršanai personām, kuras ir apdrošinātas obligātajā apdrošināšanā pret bezdarbu, un personām, kuras šādas apdrošināšanas dēļ saņem naudas pabalstu veselības apdrošināšanā vai tam pielīdzināmas priekšrocības.

Regulas Nr. 1612/68 7. panta 2. punktu. Attiecībā uz viņas darba ņēmējas statusu tiesa uzskata, ka Hevena nepārprotami atradās darba tiesiskajās attiecībās attiecīgajā laika periodā, ņemot vērā viņas nodarbinātības ilgstošo raksturu. Tomēr tā apšauba, vai viņa kā pārrobežu darba ņēmēja, strādājot algotu darbu Vācijā un dzīvojot Nīderlandē, var bez ierobežojumiem pamatoties uz Regulas Nr. 1612/68 7. panta 2. punktu saistībā ar bērna kopšanas pabalstu Vācijā. Pieņemot, ka viņa patiešām var izmantot šīs tiesību normas aizsardzību, tiesa papildus apšauba, vai pret pārrobežu darba ņēmējiem nevienlīdzīga attieksme, kas izriet no prasības būt nodarbinātam darbā, kurš nav mazsvarīga nodarbošanās, ir objektīvi pamatota. Ņemot vērā šos apsvērumus, *Bundessozialgericht* nolēma uzdot Tiesai šādu jautājumu:

"Vai Kopienu tiesības (un it īpaši Padomes Regulas (EEK) Nr. 1612/68 par darba ņēmēju brīvu pārvietošanos Kopienā 7. panta 2. punkts) aizliedz Vācijas Federatīvajai Republikai nepiešķirt Vācijas bērna kopšanas pabalstu citas dalībvalsts pilsonei, kas dzīvo šajā valstī un kas Vācijā strādā mazsvarīgu darbu (no 3 līdz 14 stundām nedēļā), jo Vācijā viņai nav nedz pastāvīgās dzīvesvietas, nedz parastās dzīvesvietas?"

12. Rakstveida apsvērumus iesniedza Hevena, Vācijas un Apvienotās Karalistes valdības un Komisija.

IV — Argumentu kopsavilkums

13. Pirmkārt, jānorāda, ka visi lietas dalībnieki, kuri iesniedza rakstveida apsvērumus, piekrīt *Bundessozialgericht* secinājumiem, ka Hevena nevar pamatoties uz Regulu Nr. 1408/71, lai prasītu piešķirt bērna kopšanas pabalstu Vācijā. Tas izriet no kopējām sekām, ko rada šīs regulas I pielikuma I punkta C sadaļa un fakts, ka saskaņā ar *SGB* III nodaļas 27. panta 2. punktu personas, kuru nodarbošanās ir mazsvarīga, nav apdrošinātas obligātajā apdrošināšanā pret bezdarbu, un tādējādi viņa neiekļaujas Regulas Nr. 1408/71 *ratione personae* jomā.

14. Tādējādi Hevena pamatojas uz Regulas Nr. 1612/68 7. panta 2. punktu un EKL 39. pantu, lai norādītu, ka viņai ir tiesības uz vienlīdzīgu attieksmi attiecībā uz tādu sociālo priekšrocību kā bērna kopšanas pabalsts piešķiršanu. Viņa apgalvo — tā kā viņas darba tiesisko attiecību ietvaros veiktais darbs nevar tikt uzskatīts par mazsvarīgu un papildu, viņa ir jāuzskata par darba ņēmēju šo Kopienas tiesību aktu normu piemērošanas kontekstā. *BErzGG* 1. panta

1. punkta 1) apakšpunktā noteiktā pastāvīgās dzīvesvietas prasība netiešā veidā diskriminē pārrobežu darba ņēmējus. Papildus personas, kuru darbs ir mazsvarīga nodarbošanās un kuras dzīvo Vācijā, saņem šādus pabalstus, turpretim pārrobežu darba ņēmēju nodarbinātībai ir jāpārsniedz mazsvarīgas nodarbošanās slieksnis. Prasība, ka pabalstu saņēmējiem ir jābūt ciešai saitei ar Vācijas darba tirgu, ir pretrunā bērna kopšanas pabalsta piešķiršanas mērķim, t.i., radīt iespēju uz noteiktu laika periodu pārtraukt darba tiesiskās attiecības.

15. Vācijas valdība uzskata, ka Regulas Nr. 1612/68 7. panta 2. punkts kontekstā ar EKL 39. pantu nenosaka, ka tai būtu jānodrošina bērnu kopšanas pabalsta piešķiršana personām, kuras Vācijā izpilda tikai tādu darbu, kas ir mazsvarīga nodarbošanās, un kuru pastāvīgā dzīvesvieta ir citā dalībvalstī. Tā norāda, ka Regula Nr. 1408/71 skaidri nosaka gadījumus, kuros bērna kopšanas pabalsts var tikt izmaksāts personai citā valstī, bet nenosaka šādu izmaksu veikšanu personām, kuras izpilda darbu, kas ir mazsvarīga nodarbošanās, — Regulas Nr. 1612/68 7. panta 2. punkts nevar tik interpretēts tādā veidā, ka šis secinājums tiek noliegts. Šajā sakarā tā atsaucas uz Regulas Nr. 1612/68 42. panta 2. punktu [9].

9 — "Šī regula neietekmē pasākumus, ko veic saskaņā ar Līguma [42.] pantu."

16. Vācijas valdība apšauba, ka Regula Nr. 1612/68 ir piemērojama Hevenai, ņemot vērā tās nodarbošanās mazsvarīgo un papildu raksturu. Neprecizējot, kad nodarbošanās ir jāuzskata par mazsvarīgu un papildu, tā uzskata, ka iesniedzējtiesas paustais viedoklis par šo jautājumu nevar tikt uzskatīts par izšķirošo. Tā norāda, ka pastāvīgās dzīvesvietas prasība *BErzGG* var radīt netiešu diskrimināciju, bet uzskata, ka tā ir pamatota, lai nodrošinātu efektīvu saiti starp pabalsta saņēmēju un Vācijas sabiedrību. Pretēji pabalstiem, kas saistīti ar nodarbinātību, pabalsti, kas saistīti ar pastāvīgo dzīvesvietu, pamatojas uz Kopienu solidaritātes principa. Ja pārrobežu darba ņēmējam Hevenas situācijā tiktu piešķirts bērna kopšanas pabalsts Vācijā, viņai pretēji Regulas Nr. 1408/71 normām būtu iespēja netaisnīgi gūt labumus no abu valstu sociālām priekšrocībām, kuras saistītas ar dzīvesvietu, un apvienot tos.

17. Apvienotās Karalistes valdība uzskata, ka Tiesai nevajadzētu pieļaut Regulas Nr. 1612/68 piemērošanu, neievērojot Regulu Nr. 1408/71, jo tādējādi sociālā priekšrocība, ko ir paredzēts piešķirt gan valsts, gan migrējošam darba ņēmējam, kuri dzīvo uzņemošajā dalībvalstī, tiktu piešķirta pārrobežu darba ņēmējam, kurš atrodas citā dalībvalstī. Hevena pamatojas uz Regulas Nr. 1612/68 7. panta 2. punktu tieši tāpēc, ka Kopienu likumdevējs ar Regulu

Nr. 1408/71 skaidri ir noteicis, ka personām viņas situācijā netiek piešķirts šis pabalsts.

18. Apvienotās Karalistes valdība piebilst, ka Regulas Nr. 1612/68 7. pants neparedz sociālo priekšrocību piešķiršanu personām citā valstī. Tas drīzāk sākotnēji ir paredzēts, lai palīdzētu migrējošam darba ņēmējam un viņa ģimenei apmesties darba ņēmēja darba vietas valstī. Tā pauž viedokli, ka tas ir skaidri redzams, ka bērna kopšanas pabalstam nav nekādas saiknes ar Hevenas darbu kā darba ņēmējai un tas nav pamatots ar darba tiesiskajām attiecībām. Regulas Nr. 1612/68 7. panta 2. punkta galvenais nolūks ir dot iespēju gan valsts, gan migrējošiem daba ņēmējiem saņemt vienas un tās pašas sociālās priekšrocības uzņemošajā dalībvalstī. Tas nenosaka dalībvalstīm pienākumu norādīt objektīvu pamatojumu, ja tās nerada šīs sociālās priekšrocības pieejamas personām, kuru pastāvīgā dzīvesvieta ir citās dalībvalstīs. Tā piekrīt iesniedzējtiesai, ka koordinējošu tiesību normu neesamība Regulā Nr. 1612/68 var norādīt uz šīs regulas 7. panta 2. daļas ierobežotu piemērojamību attiecībā uz sociālo priekšrocību piešķiršanu citā valstī esošai personai, it īpaši pārrobežu darba ņēmēju gadījumā, kuriem parasti ir tiesības saņemt līdzvērtīgas sociālās priekšrocības savas pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalstī.

19. Komisija norāda, ka, ja persona neietilpst Regulas Nr. 1408/71 *ratione personae* jomā, tas nenozīmē, ka Regula Nr. 1612/68 nav piemērojama. Tā uzskata, ka no Regulas Nr. 1612/68 42. panta 2. punkta nevar secināt, ka šī regula nav piemērojama Regulā Nr. 1408/71 noteiktajiem pabalstiem. Tā papildus norāda, ka darba ņēmēja jēdzienam ir Kopienas nozīme un tādējādi, ja persona atbilst visiem Tiesas judikatūrā noteiktajiem kritērijiem (t.i., 1) pakalpojumu sniegšanai citai personai, ievērojot šīs personas norādījumus; 2) noteiktu laika periodu; 3) par atlīdzību) [10], tai šo statusu var atņemt vienīgie ar nosacījumu, ja attiecīgā nodarbošanās ir tikai mazsvarīga un papildu. Vācijas valdība nav izskaidrojusi, kāpēc mazsvarīga nodarbošanās ir jāuzskata par mazsvarīgu un papildu.

20. Komisija atgādina, ka Tiesa jau ir noteikusi, ka dalībvalstis sociālo priekšrocību 7. panta 2. punkta izpratnē piešķiršanu nevar pakļaut nosacījumam, ka pabalsta saņēmējam ir jābūt pastāvīgai dzīvesvietai tās teritorijā [11]. Tā uzskata, ka sociālās priekšrocības nav tikai tās, kas ir saistītas ar darba līgumu, bet arī tās, ko dalībvalstis piešķir saviem pilsoņiem tāpēc, ka tiem objektīvi ir darba ņēmēja statuss vai tiem ir pastāvīga

10 — Skat., piemēram, 1986. gada 3. jūlija spriedumu lietā 66/85 *Lawrie-Blum* (*Recueil*, I-2121. lpp., 13. punkts), 1999. gada 8. jūnija spriedumu lietā C-337/97 *Meeusen* (*Recueil*, I-3289. lpp., 13. punkts) un 2003. gada 6. novembra spriedumu lietā C-413/01 *Ninni-Orasche* (*Recueil*, I-13187. lpp., 24. punkts).

11 — Iepriekšējā zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā C-337/97 *Meeusen*, 21. punkts.

dzīvesvieta to teritorijā. Pārrobežu darba ņēmēji var izmantot Regulas Nr. 1612/68 7. panta 2. punktu tādā pašā veidā kā migrējoši darba ņēmēji, kas ir pārcēlušies uz dalībvalsti, kurā tie ir nodarbināti.

V — Vērtējums

A — *Ievada piezīmes*

21. Visupirms ir jānorāda, ka *Bundessozialgericht* minēto iemeslu dēļ, kā arī piekrītot visiem lietas dalībniekiem, kuri iesniedza rakstveida apsvērumus [12], Hevena, lai saņemtu bērna kopšanas pabalstu Vācijā, nevar pamatoties uz Regulu Nr. 1408/71. Nav strīda par to, ka viņa neiekļaujas šīs regulas *ratione personae* jomā par tiesībām saņemt ģimenes pabalstus šajā dalībvalstī. Tādējādi nav jāapskata šī lieta saistībā ar Regulas Nr. 1408/71 iespējamo piemērojamību.

22. Vēl ir jānorāda, ka Hevena ir jāuzskata par darba ņēmēju saskaņā ar EKL 39. pantu un Regulu Nr. 1612/68. Vispārēji ir pieņemts, ka persona atbilst darba ņēmēja definīcijai, ja tai ir reāla un efektīva nodarbošanās, nošķirot nodarbošanos, kas ir tik ierobežota, ka tā ir tikai mazsvarīga un papildu rakstura. Darba attiecību raksturīgā pazīme ir apstāklis, ka persona noteiktu laiku par labu citam un viņa vadībā sniedz pakalpojumus, par kuriem viņa saņem darba samaksu [13]. Piemērojot šos kritērijus, *Bundessozialgericht* noteica, ka Hevenai patiešām bija reāla nodarbošanās attiecīgajā laika periodā, un tas it īpaši secināms no viņas ilglaicīgajām darba tiesiskajām attiecībām.

23. Ir jānorāda, ka šis fakts nošķir Hevenas lietu no Hartmanes [*Hartmann*] lietas vienā svarīgā apstāklī [14]. Pretēji Hartmanei, kura tiesības uz bērna kopšanas pabalstu vēlas iegūt netiešā veidā, izmatojot sava vīra pārrobežu darba ņēmēja statusu, Hevenas prasība ir pamatota tieši ar viņas pašas Kopienu darba ņēmējas statusu.

24. Hevenas pieteikumu par bērna kopšanas pabalsta piešķiršanu Ziemeļreinas-Vestfālenes federālā zeme noraidīja, pamatojoties uz to, ka viņai Vācijā nebija ne pastāvīgas

12 — Skat. 11. un 13. punktu iepriekš.

13 — Skat. 10. zemsvītras piezīmē minēto judikatūru.

14 — Skat. 2. punktu iepriekš.

dzīvesvietas, ne arī viņa šajā dalībvalstī bija nodarbināta darbā, kurš nav mazsvarīga nodarbošanās. Lai arī *Bundessozialgericht* uzdotais jautājums vairāk fokusējas uz jautājumu, vai Vācijas Federatīvajai Republikai ir aizliegts piemērot pastāvīgās dzīvesvietas prasību personai, kurai Vācijā ir mazsvarīga nodarbošanās, no valsts tiesas apsvērumiem tās lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka tai ir arī šaubas par pašu mazsvarīgās nodarbošanās kritēriju. Tieši, ja pārrobežu darba ņēmēji būtībā neatbilst prasībai par pastāvīgo dzīvesvietu dalībvalstī, kurā tie ir nodarbināti, tad pamata jautājums ir, vai tas ir atbilstoši Kopienu tiesību aktiem, ja valsts likumdevējs šīs prasības īstenošanai piemēro šo kritēriju tikai noteiktiem pārrobežu darba ņēmējiem un citiem pārrobežu darba ņēmējiem nepiemēro.

25. Turklāt, sniedzot atbildi uz jautājumu par *BErzGG* 1. panta 1. punktā noteiktās pastāvīgās dzīvesvietas prasības atbilstību Regulas Nr. 1612/68 7. panta 2. punktam, ir arī jāizvērtē, vai Kopienu tiesību aktiem atbilst *BErzGG* 1. panta 4. punktā noteiktās pārrobežu darba ņēmēju tiesības saņemt Vācijas bērna kopšanas pabalstu ar nosacījumu, ka viņi Vācijā ir nodarbināti darbā, kurš nav mazsvarīga nodarbošanās, kas savukārt saskaņā ar valsts tiesību aktiem nozīmē, ka saņemt pabalstu var tikai tad, ja viņi strādā vairāk nekā 15 stundas nedēļā un saņem vairāk nekā minimālo algu, kas noteikta DEM 610 (1997. gads) vai DEM 620 (1998. gads).

B — *Pastāvīgās dzīvesvietas prasība*

26. Savos secinājumos lietā *Hartmann*, kuri tiks sniegti kopā ar šiem secinājumiem, es jautājumu par *BErzGG* 1. panta 1. punktā noteiktās pastāvīgās dzīvesvietas prasības atbilstību Regulas Nr. 1612/68 7. panta 2. punktam apskatu saistībā ar Vācijas pilsoņa, kurš pārcēla savu dzīvesvietu uz Austriju, bet turpināja strādāt Vācijā, sievas no Austrijas prasību par bērna kopšanas pabalstu. Es šo jautājumu apskatīju tikai kā papildu jautājumu pēc tam, kad biju secinājis:

— ka pārrobežu darba ņēmējam saskaņā ar Regulas Nr. 1612/68 7. panta 2. punktu ir tiesības uz vienlīdzīgu attieksmi tajā dalībvalstī, kurā tas ir nodarbināts, attiecībā uz tiesībām saņemt sociālās priekšrocības šajā dalībvalstī tikai tad, ja šādas priekšrocības ir tieši un vienīgi saistītas ar nodarbinātību [15]

un

— ka bērna kopšanas pabalsts Vācijā nav pietiekami cieši saistīts ar nodarbinātību

15 — Secinājumu 55. punkts.

vai darba ņēmēja objektīvo statusu un ka tas nevar tikt uzskatīts par sociālo priekšrocību, saistībā ar kuru pārrobežu darba ņēmējs var prasīt vienlīdzīgu attieksmi atbilstoši Regulas Nr. 1612/68 7. panta 2. punktam [16].

27. No šiem diviem secinājumiem manos sniegtajos secinājumos lietā *Hartmann* izriet, ka Hevena nevar pamatoties uz Regulas Nr. 1612/68 7. panta 2. punktu, lai prasītu bērna kopšanas pabalsta piešķiršanu Vācijā, jo šī sociālā priekšrocība nav iekļauta šīs tiesību normas aizsardzības jomā attiecībā uz pārrobežu darba ņēmējiem.

28. Tomēr, pieņemot, ka Regulas Nr. 1612/68 7. panta 2. punkta saturisko piemērošanas jomu varētu uzskatīt par plašāku un ka šī norma ir piemērojama arī pārrobežu darba ņēmējiem Hartmanes un Hevenas situācijā, es savos secinājumos lietā *Hartmann* esmu arī izvērtējis, vai pastāvīgās dzīvesvietas prasība, saskaņā ar kuru piešķir bērna kopšanas pabalstu Vācijā, var tikt objektīvi pamatota, ņemot vērā faktu, ka nav apstrīdēts apgalvojums, ka šī prasība netiešā veidā diskriminē darba ņēmējus, kuri nedzīvo Vācijā.

29. Ņemot vērā, ka *Bundessozialgericht* bērna kopšanas pabalstu raksturojusi kā ģimenes politikas līdzekli, kura nolūks ir veicināt dzimstību Vācijā, es uzskatu, ka tas pats par sevi ir leģitīms šīs politikas mērķis un ka būtībā šādai politikai ir jānodrošina, ka iesaistītie līdzekļi tiek piemēroti personām, kuru pastāvīgā dzīvesvieta ir attiecīgās valsts teritorijā. Būtu absurdi pieņemt, ka dalībvalstīm katrā ziņā jāsniedz atbalsts demogrāfiskās situācijas uzlabošanai citās dalībvalstīs, paplašinot to ģimenes politikas līdzekļu piemērošanu personām, kuras nedzīvo to teritorijā. Es tādējādi secinu, ka pastāvīgās dzīvesvietas prasība ir piemērota, lai nodrošinātu bērna kopšanas pabalsta piešķiršanu personām, kuras ir dalībvalsts iedzīvotāji, kas, protams, nav tikai Vācijas pilsoņi, bet visas tās personas neatkarīgi no to pilsonības, kas likumīgi dzīvo Vācijā [17].

30. Es papildinātu, ka, lai arī Tiesa ir noteikusi, ka Regulas Nr. 1612/68 7. panta 2. punkts var tikt piemērots sociālām priekšrocībām, kuras vienlaicīgi iekļaujas arī Regulas Nr. 1408/71 piemērošanas jomā [18], tas nenozīmē, ka pirmā tiesību norma var tikt interpretēta tā, ka tiek pieļauti rezultāti, kurus pēdējā minētā tiesību norma cenšas novērst. Tas, šķiet, ir precīzs Regulas Nr. 1612/68 42. panta 2. punkta mērķis, ka šī regula neietekmē saskaņā ar EKL 42. pantu veiktos pasākumus, t.i., Regulu Nr. 1408/71.

16 — Secinājumu 60. punkts.

17 — Secinājumu 69. punkts.

18 — Skat. 1993. gada 10. marta spriedumu lietā C-111/91 Komisija/Luksemburga (*Recueil*, I-817. lpp., 21. punkts).

Šī tiesību norma tādējādi nosaka relatīvu hierarhiju starp šīm regulām, t.i., Regulai Nr. 1408/71 kā speciālai tiesību normai ir augstāks spēks nekā Regulas Nr. 1612/68 7. panta 2. punktam gadījumos, kad to abu piemērošana rada pretrunīgas sekas.

31. Regulas Nr. 1612/68 7. panta 2. punkts tādējādi neaizliedz Vācijas Federatīvajai Republikai bērna kopšanas pabalstu piešķirt ar nosacījumu, ka tā saņēmēja pastāvīgā vai parastā dzīvesvieta ir šajā dalībvalstī. Tādējādi šī iemesla dēļ atteikums piešķirt bērna kopšanas pabalstu Hevenai ir pamatots.

32. Tomēr Vācijas likumdevējs ir noteicis iespēju bērna kopšanas pabalstu piešķirt pārrobežu darba ņēmējiem, pat ja viņi nedzīvo Vācijā, bet ir Vācijā nodarbināti darbā, kurš saskaņā ar valsts tiesību aktiem nav mazsvarīga nodarbošanās. Tā kā mazsvarīgas nodarbošanās nosacījums nepieļauj piešķirt pabalstu pārrobežu darba ņēmējiem, kuri nav nodarbināti darbā, kas pārsniedz šo slieksni, kā nākošais ir jāizvērtē jautājums — un tas attiecas tikai uz šo lietu — vai šis nosacījums ir atbilstošs Kopienu tiesību aktiem.

C — *Mazsvarīgas nodarbošanās nosacījums*

33. Kā to savos rakstveida apsvērumos norādīja Vācijas valdība, tā kā pilnīgs tiesību izņēmums saņemt bērna kopšanas pabalstu personām, kuras pastāvīgi nedzīvo šajā valstī, varētu tikt pamatots saskaņā ar Kopienu tiesību aktiem, šo tiesību paplašinājums noteiktos gadījumos attiecībā uz pārrobežu darba ņēmējiem ir pamatots tikai uz Vācijas likumdevēja labo gribu. Tā no šī apgalvojuma secina, ka tai tādējādi bija tiesības noteikt šādu nosacījumu par nodarbinātības apmēru Vācijā, lai nodrošinātu saikni ar valsts darba tirgu.

34. Tas ir strīdīgs jautājums, vai šis secinājums ir pareizs. Kad dalībvalsts, izmatojot savu rīcības brīvību, piešķir noteiktas tiesības vai nosaka iespēju saņemt pabalstus saviem pilsoņiem, kuri iekļaujas EK līguma *ratione materiae* jomā, tai ir jāņem vērā EKL 12. pantā noteiktais vispārējais diskriminācijas aizliegums pilsonības dēļ un EKL 39. pantā noteiktais minētais nosacījums par darba ņēmējiem.

35. Šajā sakarā es saskatu paralēles ar Tiesas spriedumu lietā *Trojani*[19]. Šajā lietā tā secināja — ja Kopienu pilsonis, kas nevar no piemērojamās Kopienu tiesību normas atvasināt uzturēšanās tiesības tādēļ, ka viņam

19 — 2004. gada 7. septembra spriedums lietā C-456/02 *Trojani* (Krājums, I-7573. lpp.).

trūkst pietiekamu līdzekļu, tomēr likumīgi uzturas šajā dalībvalstī saskaņā ar tās tiesību aktiem, var pamatoties uz EKL 12. pantu, lai tam piešķirtu sociālo palīdzību tādā pašā apmērā kā šīs dalībvalsts pilsoņiem [20]. Citiem vārdiem sakot, ja kādas personas tiesiskais stāvoklis saskaņā ar valsts tiesību aktiem ir pielīdzināms tās pilsoņu, kuri šajā dalībvalstī pastāvīgi dzīvo, tiesiskajam stāvoklim, šai personai ir tiesības uz vienlīdzīgu attieksmi saistībā ar Līguma piemērošanas jomā esošiem jautājumiem.

36. Šajā lietā ir konstatēts, kā tas iepriekš norādīts 22. punktā, ka Hevenai ir Kopienu darba ņēmējas statuss. Pretēji faktam, ka viņas nodarbinātība ir uzskatāma par mazsvarīgu nodarbošanos saskaņā ar apskatāmajām Vācijas tiesību normām, iesniedzējtiesa uzskata, ka šī nodarbinātība nav pietiekami mazsvarīga vai papildu, lai uz viņu neattiecinātu Kopienu darba ņēmēja definīciju. Šajā sakarā arī jānorāda, ka jēdzienu "darba ņēmējs" nevar definēt vai ierobežot, piemērojot valsts tiesību aktus, jo tas nozīmētu, ka Kopienu darba ņēmējiem garantēto tiesību kopumu dalībvalsts varētu vienpusēji mainīt bez Kopienu iestāžu kontroles [21]. Proti, dalībvalstīm ir aizliegts no šī jēdziena piemērošanas jomas nošķirt personas, kas vienīgi saņem atalgojumu, kurš ir mazāks nekā iztikas minimums, it īpaši, ja viņš vai viņa var papildināt šos ienākumus ar citiem līdzekļiem, tai skaitā citu ģimenes locekļu ienākumiem [22]. *SGB* IV nodaļas 8. panta 1. punkta 1) apakšpunktā noteiktais mazsvarīgas nodarbošanās kritērijs nevar liegt Hevenai tiesības, kas viņai noteiktas kā Kopienu darba ņēmējai.

37. Mazsvarīgas nodarbošanās prasība ir piemērojama tikai uz pārrobežu darba ņēmējiem, un tā tika noteikta, lai paplašinātu to personu tiesības saņemt bērna kopšanas pabalstu, kuru pastāvīgā dzīvesvieta nav Vācijā, bet kuras ir saimnieciski aktīvas pietiekamā līmenī.

38. Pretēji šim Vācijas likumdevēja cēlsirdīgajam mērķim, ir acīmredzami, ka mazsvarīgas nodarbošanās prasība nosaka atšķirību starp dažādām darba ņēmēju grupām attiecībā uz priekšrocību saņemt bērna kopšanas pabalstu. Tā nošķir divas pārrobežu darba ņēmēju kategorijas Vācijā (tos, kuri nepārsniedz mazsvarīgas nodarbošanās slieksni, un tos, kuri pārsniedz), lai arī attiecībā uz bērna kopšanas pabalsta mērķi — palielināt bērnu dzimstību Vācijā — visi pārrobežu darba ņēmēji ir vienādā situācijā, t.i., viņi nesekmē šo mērķi. Šī prasība nosaka atšķirību arī starp pārrobežu darba ņēmējiem, kuri ir nodarbināti darbā, kas ir mazsvarīga nodarbošanās,

20 — Skat. sprieduma 37.–46. punktu.

21 — 1982. gada 23. marta spriedums lietā 53/81 *Levin* (*Recueil*, 1035. lpp., 11. punkts) un 1986. gada 3. jūnija spriedums lietā 139/85 *Kempf* (*Recueil*, 1741. lpp., 15. punkts).

22 — Iepriekšējā zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā 139/85 *Kempf*, 14. punkts.

un personām, kurām Vācijā ir pastāvīga dzīvesvieta un kuras arī ir nodarbinātas darbā, kas ir mazsvarīga nodarbošanās, jo pēdējie minētie ir tiesīgi saņemt šo pabalstu. Visbeidzot, tā nosaka atšķirību starp pārrobežu darba ņēmējiem, kuri Vācijā ir nodarbināti darbā, kas ir mazsvarīga nodarbošanās, un Vācijas pārrobežu darba ņēmējiem, kuri strādā tuvējās dalībvalstīs un kuri pretēji faktam, ka tiem nav darba tiesiskās attiecības Vācijā, un, neņemot vērā to nodarbinātības raksturu, ir tiesīgi saņemt bērna kopšanas pabalstu, jo to dzīvesvieta ir Vācijā.

39. Tā kā pārrobežu darba ņēmēji parasti ir tās dalībvalsts pilsoņi, kurā tie dzīvo, no mazsvarīgas nodarbošanās prasības izrietošā atšķirīgā attieksme pret darba ņēmējiem, kuri darbojas vienos Vācijas darba tirgos, rada netiešu diskrimināciju pilsonības dēļ. Ja prasība nav objektīvi pamatota un nevar tikt uzskatīta par samērīgu mērķim, saistībā ar kuru tā ir noteikta, tā ir pretrunā EKL 39. pantam.

40. Iepriekš 29. punktā, kurā saistībā ar šo jautājumu ir arī norādes uz attiecīgām sadaļām manos secinājumos lietā *Hartmann*, es esmu jau norādījis, ka bērna kopšanas pabalsts veicina ilgtermiņa demogrāfiskos mērķus, nodrošinot personām pārtraukumu darbā vai iespēju nestrādāt, lai tās varētu rūpēties par saviem bērniem to pirmajos dzīves gados. Tādējādi šis pabalsts cenšas veicināt bērnu dzimstību Vācijā. Ņemot vērā šo mērķi, pilnībā izskaidrojams tas, ka *BErzGG* 1. panta 1. punktā noteiktās tiesību normas nav saistītas ar nodarbinātību. Es piekrītu *Bundessozialgericht* vērtējumam, ka prasība par mazsvarīgas nodarbošanās sliekšņa pārsniegšanu Vācijā vairāk ir raksturīga, nevis neloģiska bērna kopšanas pabalsta piešķiršanai, it īpaši, ka šis pabalsts paredzēts vismaz, lai nodrošinātu iespēju nebūt nodarbinātam apmaksātā darbā, un ka pastāv acīmredzama neatbilstība, ka vienlaicīgi tiek nošķirtas personas, kas strādā pilnu darba laiku, un pastāv prasība, ka pārrobežu darba ņēmējiem ir jāpārsniedz mazsvarīgas nodarbošanās slieksnis.

41. Tādējādi jāsecina, ka prasība par mazsvarīgu nodarbošanos neveicina mērķus, kuriem bērna kopšanas pabalsts tiek piešķirts, un šī prasība kā nosacījums ir neatbilstoša. Ievērojot to, ka šī prasība nevar tikt uzskatīta par pamatotu, tā pārkāpj EKL 39. pantā noteikto nevienlīdzīgas attieksmes aizliegumu pret darba ņēmējiem.

VI — Secinājumi

42. Pamatojoties uz iepriekš minētajiem apsvērumiem, ierosinu Tiesai uz *Bundessozialgericht* uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem sniegt šādas atbildes:

— Padomes 1968. gada 15. oktobra Regulas (EEK) Nr. 1612/68 par darba ņēmēju brīvu pārvietošanos Kopienā 7. panta 2. punkts neaizliedz Vācijas Federatīvajai Republikai nepiešķirt Vācijas bērna kopšanas pabalstu citā dalībvalstī dzīvojošai šīs valsts pilsonei, jo Vācijā nav nedz viņas pastāvīgās dzīvesvietas, nedz parastās dzīvesvietas.

— EKL 39. pants aizliedz Vācijas Federatīvajai Republikai nepiešķirt bērna kopšanas pabalstu citā dalībvalstī dzīvojošai šīs valsts pilsonei, kura strādā Vācijā no 3 līdz 14 stundām nedēļā, jo viņa ir nodarbināta darbā, kurš ir mazsvarīga nodarbošanās, kas saskaņā ar valsts tiesību normām ir definēta kā nodarbošanās, kura tiek veikta regulāri mazāk nekā 15 stundas nedēļā.